

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

28 грудня 2019 року

м. Київ

№ 164

Про затвердження Правил бухгалтерського обліку операцій з акредитивами в банках України

Відповідно до статей 7, 15, 41, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою вдосконалення нормативно-правових актів, які встановлюють порядок бухгалтерського обліку операцій банків України, Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Правила бухгалтерського обліку операцій з акредитивами в банках України, що додаються.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 17 листопада 2004 року № 549 “Про затвердження Правил бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 03 грудня 2004 року за № 1539/10138;

2) постанову Правління Національного банку України від 18 грудня 2006 року № 465 “Про затвердження Змін до Правил бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2006 року за № 1389/13263;

3) постанову Правління Національного банку України від 30 березня 2012 року № 120 “Про внесення змін до Правил бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 572/20885.

3. Департаменту бухгалтерського обліку (Богдан Лукасевич) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Романа Борисенка.

5. Постанова набирає чинності з 01 березня 2020 року.

Голова

Яків СМОЛІЙ

Інд. 60

Правила бухгалтерського обліку операцій з акредитивами в банках України

І. Загальні положення

1. Ці Правила встановлюють основні вимоги щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій з акредитивами в банках України.

2. Ці Правила розроблені відповідно до Цивільного кодексу України, Законів України “Про банки і банківську діяльність”, “Про Національний банк України”, “Про валюту і валютні операції”, інших законодавчих актів України, нормативно-правових актів Національного банку України та вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

3. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з акредитивами відповідно до їхньої економічної сутності за балансовими і позабалансовими рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 (зі змінами) (далі – План рахунків).

4. Терміни, що використовуються в цих Правилах, уживаються в значеннях, визначених у Положенні про порядок здійснення банками операцій за акредитивами, затвердженому постановою Правління Національного банку України від 03 грудня 2003 року № 514 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2003 року за № 1213/8534 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 11 квітня 2018 року № 38).

5. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку акредитиви, відкриті від свого імені, за позабалансовим рахунком 9802 “Акредитиви до виконання” Плану рахунків.

6. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку операції з трансферабельними (переказними) акредитивами згідно з вимогами розділів II–VI цих Правил; банк, що обслуговує першого бенефіціара, – згідно з вимогами розділів VII–X.

Банк, що обслуговує другого бенефіціара, відображає трансферабельний (переказний) акредитив за позабалансовим рахунком 9802 “Акредитиви до виконання” Плану рахунків.

7. Облік акредитива, відкритого за дорученням іншого банку, що обслуговує наказодавця акредитива, здійснюється в банку-емітенті.

Банк, що обслуговує наказодавця акредитива, відображає в бухгалтерському обліку акредитив, відкритий банком-емітентом, за позабалансовим рахунком 9802 “Акредитиви до виконання” Плану рахунків.

8. Рамбурсуючий банк здійснює облік рамбурсного зобов'язання за позабалансовим рахунком 9001 “Підтверджені акредитиви” Плану рахунків.

9. Банк, який є одночасно виконуючим і підтверджуючим, або рамбурсуючий банк обліковує зобов'язання іншого банку щодо відшкодування ним коштів за акредитивом за рахунком 9041 “Зобов'язання іншого банку щодо відшкодування коштів за акредитивами” Плану рахунків.

10. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку заборгованість клієнта, яка виникла під час виконання акредитива шляхом негоціації переказних векселів (тратт) та/або документів, а також шляхом платежу за пред'явленням, акцепту переказних векселів (тратт) і розстрочення (відстрочення) платежу, як кредитну заборгованість. Подальший облік наданих кредитів банк здійснює згідно з вимогами Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 лютого 2018 року № 14 (далі – Інструкція № 14).

11. Банк здійснює облік операцій із відкритими (наданими) резервними акредитивами відповідно до Інструкції № 14 з використанням балансових і позабалансових рахунків Плану рахунків, які використовуються для обліку гарантій.

12. Банк здійснює облік операцій з отримання резервних акредитивів із використанням позабалансового рахунку 9031 “Отримані гарантії” Плану рахунків.

13. Банк під час здійснення операцій з акредитивами відповідно до облікової політики має право використовувати транзитні рахунки, рахунки кредиторської та дебіторської заборгованості з подальшим відображенням цих операцій за відповідними рахунками для обліку операцій з акредитивами.

14. Банк використовує рахунок 2603 “Розподільчі рахунки суб'єктів господарювання” Плану рахунків з метою здійснення валютного нагляду та дотримання вимог щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті

відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України з питань валютного регулювання.

II. Відображення в бухгалтерському обліку банком-емітентом операції з відкриття акредитива

15. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку суму грошового забезпечення відкритого покритого акредитива такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	1932, 2932, 2942, 2952	На суму грошового забезпечення відкритого акредитива

16. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку операцію з відкриття акредитива без грошового забезпечення (непокритого акредитива) або частково забезпеченого акредитива такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9122	Рахунок групи 990	На суму акредитива, не забезпечену грошовими коштами

17. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку кошти, перераховані до банку бенефіціара (виконуючого, підтверджуючого, рамбурсуючого банку) для забезпечення покриття майбутніх платежів за акредитивом, такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1832	1200, 1500	На суму перерахованих коштів до банку бенефіціара (виконуючого, підтверджуючого, рамбурсуючого банку) для забезпечення покриття майбутніх платежів за акредитивом

III. Відображення в бухгалтерському обліку банком-емітентом операції з виконання акредитива шляхом платежу за пред'явленням, акцепту переказних векселів (тратт) і розстрочення (відстрочення) платежу

18. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку перерахування коштів, які розміщені в банку-емітенті, на рахунок бенефіціара в разі виконання акредитива банком-емітентом або банком бенефіціара (підтверджуючим, виконуючим банком) шляхом платежу за пред'явленням покритого акредитива такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932, 2932, 2942, 2952	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	На суму коштів, перерахованих бенефіціару

19. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку використання грошового забезпечення після виконання покритого акредитива банком бенефіціара (підтверджуючим, виконуючим банком) шляхом платежу за пред'явленням покритого акредитива за рахунок коштів, розміщених у цьому банку, такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932, 2932, 2942, 2952	1832	На суму коштів, перерахованих бенефіціару

20. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку перерахування бенефіціару коштів під час виконання непокритого акредитива банком-емітентом або банком бенефіціара (підтверджуючим, виконуючим банком) шляхом платежу за пред'явленням, акцепту переказних векселів (тратт) і розстрочення (відстрочення) платежу такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650, відповідні рахунки для обліку наданих кредитів	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	На суму коштів, перерахованих бенефіціару
2	Рахунок групи 990	9122	На суму акредитива

IV. Відображення в бухгалтерському обліку банком-емітентом операції з виконання акредитива шляхом неогоціації переказних векселів (тратт) та/або документів

21. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку операцію з виконання ним непокритого акредитива шляхом неогоціації переказних векселів (тратт) та/або документів такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Відповідні рахунки для обліку наданих кредитів	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	На суму сплачених коштів
2	9800, 9819	Рахунок групи 991	На суму переказного векселя (тратти) та/або документів
3	Рахунок групи 990	9122	На суму акредитива

22. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку отримання коштів від наказодавця акредитива такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	Відповідні рахунки для обліку наданих кредитів	На суму коштів, отриманих від наказодавця акредитива
2	Рахунок групи 991	9800, 9819	На суму переказного векселя (тратти) та/або документів

23. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку переказ коштів за виконанням банком бенефіціара (виконуючим, підтверджуючим банком) непокритим акредитивом шляхом неогоціації такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650, відповідні рахунки для обліку наданих кредитів	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	На суму платежу за акредитивом, здійсненого банком бенефіціара (виконуючим, підтверджуючим банком)
2	Рахунок групи 990	9122	На суму акредитива

V. Відображення в бухгалтерському обліку банком-емітентом операції з дострокового закриття (анулювання) акредитива

24. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку повернення наказодавцеві акредитива коштів, розміщених у банку-емітенті, у разі дострокового закриття (анулювання) покритого акредитива такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932, 2932, 2942, 2952	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	На суму грошового забезпечення акредитива

25. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку закриття покритого акредитива, кошти за яким розміщено в банку бенефіціара (виконуючому, підтверджуючому банку), такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500	1832	На суму грошового забезпечення акредитива
2	1932, 2932, 2942, 2952	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	

26. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку закриття непокритого акредитива такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок групи 990	9122	На суму акредитива/на суму невикористаного залишку коштів за акредитивом

VI. Відображення в бухгалтерському обліку банком-емітентом операції з оплати комісійної винагороди та відшкодування витрат за акредитивом

27. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку сплату комісійної винагороди наказодавцем акредитива та відшкодування ним витрат банку-емітенту такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	2809, 3570, 3578, 6510, 6518, 6519	На суму сплаченої наказодавцем акредитива комісійної винагороди/відшкодованих ним витрат банку-емітенту

28. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку сплату комісійної винагороди бенефіціаром та відшкодування ним витрат банку-емітенту такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500	2809, 3570, 3578, 6510, 6518, 6519	На суму сплаченої бенефіціаром комісійної винагороди/відшкодованих ним витрат банку-емітенту

29. Банк-емітент відображає в бухгалтерському обліку сплату наказодавцем акредитива комісійної винагороди та відшкодування ним витрат, пов'язаних з обслуговуванням акредитива, іншим банкам такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	2600, 2620, 2650	1200, 1500, 2809	На суму сплаченої наказодавцем акредитива комісійної винагороди/відшкодованих ним витрат, пов'язаних з обслуговуванням акредитива, іншим банкам

VII. Відображення в бухгалтерському обліку банку бенефіціара операції за отриманим акредитивом

30. Банк бенефіціара після отримання повідомлення про відкриття акредитива на користь бенефіціара на суму акредитива здійснює таку бухгалтерську проводку:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9802	Рахунок групи 991	На суму відкритого на користь бенефіціара акредитива

31. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку надання ним підтвердження акредитива без розміщення банком-емітентом коштів грошового забезпечення в банку бенефіціара (підтверджуючому банку) такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9001	Рахунок групи 990	На суму підтвердження акредитива
2	Рахунок групи 991	9802	На суму відкритого акредитива
3	Рахунок групи 990	9041	На суму зобов'язань щодо відшкодування коштів банку бенефіціара за підтвердженням банком бенефіціара акредитивом, що виконується ним

32. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку надання ним підтвердження акредитива за умови розміщення банком-емітентом грошового забезпечення такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9001	Рахунок групи 990	На суму підтвердження акредитива
2	1200, 1500, 1600	1932	На суму розміщеного банком-емітентом грошового забезпечення
3	Рахунок групи 991	9802	На суму відкритого акредитива

VIII. Відображення в бухгалтерському обліку банком бенефіціара операції з виконання акредитива

33. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку зарахування бенефіціару отриманих від банку-емітента коштів за акредитивом такими бухгалтерськими проводками:

1) якщо бенефіціару відкрито рахунок у банку бенефіціара:

Таблиця 1

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600	2600, 2620, 2650	На суму отриманих від банку-емітента коштів за акредитивом
2	Рахунок групи 991	9802	На суму відкритого акредитива

2) якщо бенефіціар має рахунок в іншому банку і кошти перераховуються за реквізитами, отриманими від бенефіціара:

Таблиця 2

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600	2909	На суму отриманих від банку-емітента коштів за акредитивом
2	2909	1200, 1500, 1600	
3	Рахунок групи 991	9802	На суму відкритого акредитива

34. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку зарахування бенефіціару коштів, які сплачує за акредитивом рамбурсуючий банк, керуючись пунктом 33 цього розділу.

35. Банк бенефіціара (підтверджуючий банк) відображає в бухгалтерському обліку виконання ним підтвердженого акредитива, кошти за яким розміщено в цьому банку, такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	На суму коштів, перерахованих бенефіціару
2	Рахунок групи 990	9001	На суму виконаного підтвердженого акредитива

36. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку виконання ним підтвердженого акредитива, кошти за яким не розміщувались у цьому банку, такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1819	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	На суму коштів, перерахованих бенефіціару
2	Рахунок групи 990	9001	На суму виконаного банком бенефіціара підтвердженого акредитива

37. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку операцію з виконання ним непокритого акредитива шляхом неогоціції переказних векселів (тратт) та/або документів такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Відповідні рахунки для обліку наданих кредитів	1200, 1500, 1600, 2600, 2620, 2650	На суму сплачених коштів
2	9800, 9819	Рахунок групи 991	На суму переказного векселя (тратти) та/або документів у разі виконання акредитива шляхом неогоціції

38. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку отримання відшкодування від банку-емітента або підтверджуючого банку за виконаним акредитивом такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600	1819	На суму отриманого відшкодування від банку-емітента
2	9041	Рахунок групи 990	На суму виконаного зобов'язання банку-емітента щодо відшкодування сум за акредитивом
3	Рахунок групи 991	9800, 9819	На суму переказного векселя (тратти) та/або документів у разі виконання акредитива шляхом негоціації

IX. Відображення в бухгалтерському обліку банком бенефіціара операції з дострокового закриття (анулювання) акредитива

39. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку закриття непідтвердженого акредитива, кошти за яким не було розміщено в банку бенефіціара, такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок групи 991	9802	На суму акредитива/невикористаного залишку за акредитивом

40. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку закриття/анулювання підтвердженого ним акредитива, кошти за яким було розміщено в банку бенефіціара (виконуючому, підтверджуючому банку), такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932	1200, 1500, 1600	На суму залишку грошового забезпечення за акредитивом
2	Рахунок групи 990	9001	На суму акредитива/невикористаного залишку за акредитивом

41. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку закриття/анулювання підтвердженого ним акредитива без розміщення коштів як грошового забезпечення в банку бенефіціара (виконуючому, підтверджуючому банку) такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	Рахунок групи 990	9001	На суму акредитива /невикористаного залишку за акредитивом
2	9041	Рахунок групи 990	На суму зобов'язань іншого банку за акредитивом

Х. Відображення в бухгалтерському обліку банком бенефіціара операції з оплати комісійної винагороди та відшкодування витрат за акредитивом

42. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку сплату комісійної винагороди наказодавцем акредитива та відшкодування ним витрат, що утримуються за рахунок коштів грошового забезпечення, розміщених у банку бенефіціара, такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1932	2809, 3570, 3578, 6510, 6518, 6519	На суму сплаченої наказодавцем акредитива комісійної винагороди та відшкодованих ним витрат банку бенефіціара

43. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку сплату комісійної винагороди та відшкодування його витрат бенефіціаром, якому відкрито рахунок у цьому банку, такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	2600, 2620, 2650	2809, 3570, 3578, 6510, 6518, 6519	На суму сплаченої бенефіціаром комісійної винагороди та відшкодованих ним витрат банку бенефіціара

44. Банк бенефіціара відображає в бухгалтерському обліку сплату комісійної винагороди та відшкодування йому витрат бенефіціаром, якому

відкрито рахунок в іншому банку, або наказодавцем такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 1600	2809, 3570, 3578, 6510, 6518, 6519	На суму сплаченої бенефіціаром/наказодавцем акредитива комісійної винагороди та відшкодованих ним витрат банку бенефіціара

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови

Національного банку України

_____ Р. БОРИСЕНКО

(підпис)

“__” _____ 2019 року

(дата)